

INTERDICTA – pretorjeve zapovedi in prepovedi

interdicta de arboribus cædendis – 2 interdikta v zvezi s spori glede dreves, ki s svojimi vejami segajo v zračni prostor nad sosedovim zemljiščem

- kadar segajo drevesne veje nad sosedovo hišo, sme sosed pozvati lastnika zemljišča, na katerem raste drevo, naj drevo odstrani. Če pozvani tega ne stori, sme oškodovani drevo posekati in les obdržati zase.
- kadar sega poljsko drevo nad sosedovo poljsko zemljišče, sme sosed zahtevati od lastnika, da poseka veje 15 čevljev (4,44 m) visoko. Če lastnik tega ne stori, jih sme posekati sam in obdržati les zase. Lastnik sme tudi izkopati korenine, ki segajo v njegovo zemljišče.

interdictum adipiscendae possessionis – interdikt za pridobitev posesti

interdictum de aqua (varovanje »posesti pravice« = dejanskega izvrševanja služnosti) – uporabi tisti, ki je v zadnjem letu vsaj enkrat bona fide in neviciozno nasproti lastniku, napeljal vodo z njegovega zemljišča

interdictum de clandestina possessione – zoper tistega, ki je skrivaj pridobil posest

- od Julijana naprej ni več mogoče skrivaj pridobiti posesti na zemljišču

interdictum de fonte (varovanje »posesti pravice« = dejanskega izvrševanja služnosti) – uporabi tisti, ki je v zadnjem letu vsaj 30 dni neviciozno in bona fide izvrševal služnost zajemanja vode (aquæ haustus) ali napajanja živine (pecoris ad aquam appulsus)

interdictum de glande legenda – »Prepovedujem uporabo sile (za to), da ne bi on (=lastnik) smel vsak tretji (po naše drugi) dan pobirati in odnašati želoda (sadeža), ki pada z njegove njive na tvojo.«

interdictum de item ducendis

interdictum de itinere, actuque privato (varovanje »posesti pravice« = dejanskega izvrševanja služnosti)

- uporabi tisti, ki je v zadnjem letu vsaj 30 dni izvrševal služnost pešpoti ali gonjenja živine (iter, actus) in sicer neviciozno zoper lastnika
- če uspe, mu mora dati lastnik **CAUTIO DE AMPLIUS NON TURBANDO*, ni pa dolžan dati odškodnine

interdictum de liberis exhibendis

interdictum de migrando (str. 214)

interdictum de precario – »Kar imaš od njega na prošnjo ali si zvijačno nehal imeti, tisto, za kar gre, to njemu vrni!«

- za nepremičnine in premičnine
- ni uporabna eksepcija zaradi viciozne posesti
- *PRECARIUM REI SUAE NON EST* (prekarija na lastni stvari ni)

interdictum de superficiebus / posestno varstvo superficiarja pred vsemi, tudi pred zemljiškim lastnikom, dokler je seveda bil superficiar upravičen po sklenjeni najemni pogodbi

- tako je zavarovan tudi pred singularnim naslednikom (npr. kupcem), ki iz pogodbe same ni zavezan (zavezana sta namreč samo najemodajalec in njegov vesoljni naslednik)
- varuje tudi superficiarjevega pravnega naslednika (vesoljnega ali singularnega), razen če je bila posest pridobljena relativno viciozno
- po Just. ima superficiar enake tožbe kot lastnik (analogne!), lahko pa je z analognimi tožbami kot lastnik tudi tožen

interdictum de tabulis exhibendis

interdictum de uxore exhibenda

interdictum de vi (povrne posest nepremičnine):

⇒ **de vi cottidiana** (o vsakdanji sili) – »Od koder si ti v tem letu njega s silo pregnal, ali (ga) je tvoja družina pregnala- ker ni viciozno od tebe posedoval – tja postavi nazaj njega in (vse) karkoli je on tam imel!«

- po enem letu + zoper dediče: *ACTIO IN FACTUM* za obogatitev
- ⇒ **de vi armata** (o oboroženi sili) – »Od koder si ti njega s silo in z oboroženo tolpo pregnal, ali (ga) je tvoja družina pregnala, tja postavi nazaj njega in (vse) karkoli je on takrat tam imel.«
- ⇒ Justinijan pozna samo interdikt **de vi**

- naperi ga lahko pregnani posestnik, pa tudi užitar in zakupnik
- samo v enem letu
- ne izvzema viciozne posesti (vicioznega posestnika ni več dovoljeno pregnati niti z navadno silo)
- po enem letu zoper dejicienta in dediče – *ACTIO IN FACTUM* za obogatitev

interdictum fraudatorium – z njim so upniki izpodbijali odsvojitve dolžnika-prezadolženca v njihovo škodo(kasneje a° Pauliana)

- če se je izkazalo, da je prezadolženec svoje imetje z odsvojitvami v zadnjem letu znatno zmanjšal, je mogel vsak upnik zahtevati vrnitev tistih predmetov, ki jih je prezadolženec odsvojil in je pridobitelj vedel, da hoče s temi odsvojitvami oškodovati upnike
- pretor si pridrži, da bo po svojem preudarku dovolil ta interdikt tudi takrat, ko pridobitelj ni vedel za odsvojiteljev oškodovalni namen

interdictum quem fraudem – če se posestnik ni hotel spustiti v reivindikacijsko pravdo, mu pretor s tem interdiktom naloži, da mora zemljišče prepustiti tožniku

interdictum quod vi aut clam – kadar je njihov nasprotnik vkljub njihovi prepovedi (vi) ali skrivaj, brez njihove vednosti (clam) v zadnjem letu izvršil na določenem zemljišču kako njim škodljivo spremembo (podiranje hiše, sekanje dreves, odstranitev kipa iz javnega parka, kopanje jarka,...)

interdictum quorum bonorum – pretor ga je dal na voljo bonorum possessor-ju (ker ni mogel naperiti hereditatis petitio) – namenjen pridobitvi posesti

- »Od tistega premoženja, katerega posest je po mojem ediktu dana njemu, kar od tega premoženja poseduješ kot dedič ali kot posestnik, ali bi posedoval, če ne bi bilo nič priposestovano, in kar si z zvijačno prevaro povzročil, da si prenehal posedovati, tisto njemu vrni.«

interdictum retinendae possessionis – ohranja posest tistemu, ki je bil posestnik ob izdaji interdikta (*uti possidetis, utrubi*)

- prohibitorni – pretor ne zapoveduje storitve, temveč prepoveduje uporabo nasilja zoper nadaljno neviciozno posest

interdictum recuperandae possessionis – hoče povrniti posest prejšnjemu posestniku, ker jo je sedanji pridobil od njega viciozno (*de vi, de clandestina possessione, de precario*)

- po obliki je zapoved
- je enojni (simplicium)

interdictum Salvianum – zoper zastavitelja, ki ni hotel prepustiti zastavljenih stvari v posest zastavnemu upniku, ni uporaben zoper tretjo osebo

interdictum uti possidetis (ohranja posest nepremičnine) – »Kakor (vidva) sedaj posedujeta tisto zemljišče, za katero gre, tako ga posedujta, ker ga ne posedujeta ne nasilno ne na skrivaj ne na prošnjo drug od drugega. Zoper to (posest) prepovedujem prepovedujem uporabo nasilja.«

- dvojni (duplex), ker se je obračal lahko zoper obe stranki (v primeru viciozne posesti trenutnega posestnika)
- varuje posestnika nepremičnine, ki je trajno moten v svoji posesti
- v dvomu s tem interdiktom določijo, kdo bo toženec in kdo tožnik pri reivindikaciji

interdictum utrubi (ohranja posest premičnine) – »Pri komer od vaju je ta človek (suženj), za katerega gre, ne da bi ga bil (kdo od vaju) s silo, na skrivaj ali naprošnje pridobil od drugega, bil večji del tega leta (tisti naj ga odvede s seboj!); prepovedujem uporabo sile, da ga ne bi tisti odvedel.«

- dvojni (duplex)

- Just. – odločilna je posest ob izdaji interdikta